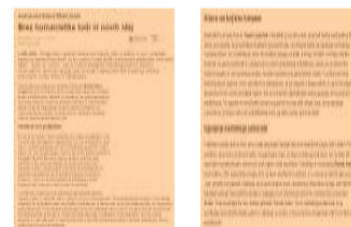

Stran: 0, 0
Rubrika: /
Žanr: poročilo
Površina članka: 1 cm²

mednarodni festival Mesto žensk

Brez humanistike tudi ni novih idej

Pop/Kultura - sreda, 12.10.2011

Tekst: Ingrid Mager

LJUBLJANA - Okrogla miza z naslovom Delavke med svobodo, izbiro in revščino, ki so jo v ponedeljek pripravili na festivalu Mesto žensk, se že v osnovi ni mogla omejiti na feminizacijo problematike "proizvodnih delavk", "žensk" ali "umetnic", kajti se sodobna segregacija umetniškega poklica in delovanja "emancipatorno" dotika tako drugega spola kot drugih marginaliziranih oblik družbenega delovanja (humanistika, sociala, šolstvo in izobraževanje).

Tako je denimo umetnica in urednica Artservisa **Marija Mojca Pungerčar** skozi umetniško akcijo že leta 2003 (prav tako za Mesto žensk) soočila pojma "delavke" in "umetnice" ter vlekla vzporednice med propadanjem slovenske tekstilne industrije in odpuščanjem delavk na eni ter degradacijo umetnic oziroma umetnikov na "samozaposlene v kulturi" na drugi strani in ugotovila naslednje - oboji so slabo plačana delovna sila.

Umetniki kot podjetniki

Danes je še slabše: država umetnike sili v status "podjetnikov", kjer so sami sebi delodajalci in delojemalci, kar ima za posledico, da je samo v zadnjih nekaj letih več kot 50 slovenskih umetnikov "vrnilo" status, ker niso zmogli dajatev državi in ker je bilo treba poskrbeti za preživetje. Še pred leti javnih razprav na temo revščine med umetniki ni bilo, se je pa opletalo (in se do neke mere še) s stereotipi o večno nezadovoljnih kulturnikih ali pomanjkanju, ki spodbuja ustvarjalnost, ker jo je tudi pri revnima Cankarju in Prešernu. Vse to so že (bili) nastavki za politizacijo v kulturi. Suspens med svobodo in izbiro je tako le navidezen.

V umetnosti in kulturi je sicer pluralnost zaposlitvenih statusov obsežna; lahko si zaposlen stalno, začasno ali pa si samozaposlen. Če je predpostavka svobode "svobodnega umetnika" ta, da institucionalni okviri dušijo ustvarjalnost, bi danes rekli, da je prav institucija tista, ki v vsesplošni gospodarski krizi in krizi vrednot globalnega režima (še) zagotavlja neko osnovno socialno varnost. Neodvisnost od institucionalnih pravil igre in od trga (p)ostaja ideologija, umetnikova "svobodna izbira" pa nosi s seboj tveganje in s tem tudi prenos odgovornosti nanj. S tem tudi umetnost prestopa v zasebno, individualno, kot da z javnim dobrim nima nič skupnega.

Stran: 0, 0
Rubrika: /
Žanr: poročilo
Površina članka: 1 cm²

Država vse bolj brez kompasa

Moderatorica okrogle mize dr. **Vesna Leskošek** s Fakultete za socialno delo, sicer tudi častna predsednica Mesta žensk, je poudarila, da je svet željan družbenih sprememb zato, ker državne tvorbe ne opravljajo več funkcije "socialne države", ki z redistribucijo skrbi, da sredstva potujejo od tistih, ki imajo, do tistih, ki nimajo. Načela enakosti, socialne pravičnosti in solidarnosti so nekoč upravičevala redistribucijo, danes pa se država tem načelom izogiba in celo spreminja družbo, da lahko vzpostavi svoj gospodarski model. To počne tudi skozi diskriminatorne razprave o tem, da kulture ne potrebujemo, ali pa razprave o brezposelnih, ki naj bi kot prejemniki denarnih pomoči v bistvu zlorabljali sistem. Gre za namensko stigmatizacijo dela populacije, da se prepreči redistribucija. Te razprave so med ljudmi žal zelo popularne in imajo velik učinek, toda, kot se sprašuje Leskoškova, če država nima več redistributivne moči, kaj lahko danes sploh še dela?

Izganjanje mentalnega potenciala

V takšnem vzdušju tudi ne čudi, da so ljudje pripravljeni sprejeti delo pod vsakršnimi pogoji, tudi v kulturi. Priznati umetniku, da je reven, je izjemno težko. Pungerčarjeva meni, da tega ne želijo govoriti javno, ker ne želijo biti razumljeni neprofesionalno oziroma jih skrbi ugled v očeh naročnikov. Filozofinja in sociologinja **Renata Salecl** je pred kratkim v ZDA organizirala okroglo mizo na temo umetnosti in revščine, a so skoraj vsi zavrnili njeno povabilo - tako umetniki kot galeristi. Ugotavlja, da je vsem skupen sram. Umetnost je odraz tokov na trgu, zato denimo na fakultetah ukinjajo humanistične študije in vpeljujejo nove (včasih tudi strokovno sumljive) tržno naravnane študije. Toda zaradi tega še niso ničesar prihranili. Renata Salecl: "Če ni mentalnega potenciala, ki ga spodbujajo humanistični študiji, potem ni refleksije na družbo, s tem pa tudi ne imaginacije, kako bi jo lahko preoblikovali."